
ÖTÜKEN

AH MİNEL AŞK

PEYAMİ SAFA
SERVER BEDİ

NOTLANDIRARAK HAZIRLAYAN
SERDAR SOYDAN

ÖTÜKEN

YAYIN NU: 1451
EDEBÎ ESER: 759

T.C. KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI
SERTİFİKA NUMARASI: 16267

ISBN: 978-605-155-855-4

www.otuken.com.tr | otuken@otuken.com.tr

ÖTÜKEN NEŞRİYAT A.Ş.®
İstiklâl Cad. Ankara Han 65/3 • 34433 Beyoğlu-İstanbul
Tel: (0212) 251 03 50 • (0212) 293 88 71 - Faks: (0212) 251 00 12

Editör: Göktürk Ömer Çakır

Son Okuma: Gürkan Canpolat

Kapak Tasarımı: Ceyhun Durmaz

Dizgi-Tertip: Damla Acar

Kapak Baskısı: Karakış Basım

Baskı: İmak Ofset Basım Yayın San. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika Numarası: 45523 Tel: (0212) 444 62 18

İstanbul- 2019

Kitabın bütün yayın hakları Ötüken Neşriyat A.Ş.'ye aittir. Yayınevinden yazılı izin alınmadan, kaynağın açıkça belirtildiği akademik çalışmalar ve tanıtım faaliyetleri haricinde, kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz; hiçbir matbu ve dijital ortamda kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

Peyami Safa (2 Nisan 1899-15 Haziran 1961)

2 Nisan 1899'da İstanbul Gedikpaşa'da doğdu. Babası Şair İsmail Safa, annesi Server Bedia Hanım'dır. Bir buçuk yaşındayken babası Sivas'ta öldü. İlk öğrenimine Gedikpaşa'da Menbaül-İrfan Mektebi'nde başladı. Eğitimi devam ederken dokuz yaşında, sağ kolunda ortaya çıkan kemik veremi yüzünden uzun bir hastalık dönemi geçirdi. (1908). 1910'da başladığı Vefa İdadisi'ni bu hastalık ve geçim darlığı sebebiyle bırakmak zorunda kaldı. *Bir Mekteplinin Hatıratı / Karanlıklar Kralı* (1913) adlı ilk kitabını Vefa İdadisi'ndeki öğrenciliği sırasında çıkardı. Tiyatro eğitimi almak için Darülbedayi imtihanlarına girdi, kazandı, ancak devam edemedi (1914). Posta-Telgraf Nezareti'nde göreve başladı. Ardından Boğaziçi'ndeki Rehber-i İttihad Mektebi'ne muallim olarak girdi (1917). Bu dönemde *Fağfur, Servet-i Fünûn* ve *İctihad*'da yazdı. Bir süre Düyun-ı Umumiye İdaresi'nde çalıştı (1918).

Ağabeyi İlhami Safa ile birlikte *Yirminci Asır* gazetesini çıkardı. (1919). *Yirminci Asır* kapandıktan sonra *Tercüman-ı Hakikat* ve *Tasvir-i Efkâr* (1922), Cumhuriyet'in ilânının ardından *Son Telgraf*, *Son Saat* ve *Son Posta* gazetelerinde çalıştı. 1924 yılında Server Bedi takma adıyla meşhur Cingöz Recai tipini yarattı. Halil Lutfi (Dördüncü) ile birlikte *Büyük Yol* adlı bir gazete çıkardı (1925). Aynı tarihlerde hem Server Bedi hem Peyami Safa imzasıyla *Cumhuriyet*'te yazdı. Bu gazeteyle ilişkisini fıkra yazarı ve edebiyat sayfası yöneticisi olarak aralıklarla sürdürdü (1928-1940). *Resimli Ay*, *Hareket* dergilerinde yazdı. Ağabeyi İlhami Safa ile birlikte *Hafta* dergisini çıkardı. (1935). *Hafta*'nın ardından *Kültür Haftası*'nı çıkardı.

Cumhuriyet'ten sonra *Yeni Mecmua, Tasvir-i Efkâr, Çınaraltı, Büyük Doğu, Vakit* ve *Ulus* gazetesinde yazmaya başladı (1949-1953). Bursa'dan milletvekili adayı oldu ancak seçimi kazanamadı (1950).

Peyami Safa bir süre sonra *Türk Düşüncesi* dergisini yayımlamaya başladı (Aralık 1953) ve *Milliyet* gazetesi yazı kadrosunda yer aldı (1 Ekim 1954). Ardından *Tercüman*'a geçti (Mart 1959). *Büyük Doğu*'da ve *Havadis* gazetesinde yazdı (21 Temmuz 1960). *Düşünen Adam* dergisinde (5 Ocak 1961) ve *Son Havadis* gazetesinde (10 Mart 1961) yazmaya başladı. 15 Haziran 1961 tarihinde Çiftehavuzlar'da öldü ve Edirnekapı Mezarlığı'nda toprağa verildi.

Peyami Safa'nın 1914-1961 yılları arasında gerçek ismiyle ve Server Bedi, Çömez, Serazad, Safiye Peyman, Bedia Servet gibi takma adlarla yazdığı süreli yayınlar şunlardır: Gazete: *Büyük Yol, Cumhuriyet, Havadis, Milliyet, Son Havadis, Son Posta, Son Telgraf, Tan, Tasvir, Tasvîr-i Efkâr, Tercüman, Tercümân-ı Hakîkat, Ulus, Vakit, Yirminci Asır*. Dergi: *Aydabir, Aydede, Bozkurt, Büyük Doğu, Çınaraltı, Düşünen Adam, Edebiyat Gazeteasi, Fağfur, Hafta, Hareket, Hayat, Heray, İctihad, İslâm Mecmuası, Kültür Haftası, Re-*

simli Ay, Resimli Şark, Seksoloji, Servet-i Fünûn, Türk Dili, Türk Düşüncesi, Türk Yurdu, Türklük, Yedigün, Yeni Çağ, Yeni İstiklâl, Yeni Mecmua, Yeni Türk Mecmuası.

Eserleri. Hikâyeleri. 1. *Gençliğimiz* (1922). 2. *Siyah Beyaz Hikâyeler* (1923). 3. *Ateş Böcekleri* (1925). 4. *İstanbul Hikâyeleri* (tarihsiz). 5. *Hikâyeler*. İlk Defa Bütün Hikâyeleri Bir Arada (1980). *Asrın Hikâyeleri*'yle *Siyah Beyaz Hikâyeler*, *Ateş Böcekleri* ve *Resimli A*y mecmuasının 1930 yılında verdiği Resimli Hikâyeler ilâvesindeki hikâyeler Halil Açıkgöz tarafından bir araya getirilmiştir.

Romanları. 1. *Sözde Kızlar* (1922). 2. *Şimşek* (1923). 3. *Mahşer* (1924). 4. *Bir Akşamdı* (1924). 5. *Canan* (1925). 6. *Dokuzuncu Hariciye Koğuşu* (1930). 7. *Fatih-Harbiye* (1931). 8. *Bir Tereddüdün Romanı* (1933). 9. *Matmazel Noraliya'nın Koltuğu* (1949). 10. *Yalnızız* (1951). 11. *Biz İnsanlar* (1959). Peyami Safa'nın ayrıca *Gün Doğuyor* adlı bir piyesi yayımlanmıştır (1937). Ayrıca Server Bedi takma adıyla çok sayıda roman ve hikâye kitabı yayımlamış, tefrika etmiştir. Bu eserler de Ötüken Neşriyat tarafından Server Bedi Külliyatı başlığı altında 2018 yılından itibaren yayımlanmaya başlamıştır.

Diğer Eserleri. 1. *Türk İnkılâbına Bakışlar* (1938). 2. *Felsefî Buhran* (1939). 3. *Millet ve İnsan* (1943). İkinci baskısı *Nasyonalizm* adıyla yapılmıştır (1961). 4. *Mahutlar* (1959). 5. *Sosyalizm* (1961). 6. *Mistisizm* (1961). 7. *Doğu-Batı Sentezi* (1962). 8. *Kızıl Çocuğa Mektuplar* (1971). Yukarıdaki üç eseri ayrıca *Nasyonalizm-Sosyalizm-Mistisizm* adıyla bir arada basılmıştır (1975).

Büyük Avrupa Anketi adlı eseri (1938) Peyami Safa'nın 1936 yılında çıktığı Avrupa seyahatini anlatır. Peyami Safa'nın çeşitli gazete ve dergilerdeki yazılarından seçmeler konularına göre tasnif edilerek "Objektif" adı altında basılmıştır: *Osmanlıca, Türkçe, Uydurmaca* (1970); *Sanat, Edebiyat, Tenkit* (1971); *Sosyalizm Marksizm Komünizm* (1971); *Din, İnkılâp, İrtica* (1971); *Kadın, Aşk, Aile* (1973); *Yazarlar, Sanatçılar, Meşhurlar* (1976); *Eğitim, Gençlik, Üniversite* (1976); *Yirminci Asır, Avrupa ve Biz* (1976). Peyami Safa, *Cumhuriyet Mekteplerine Millet Alfabesi* (1929), *Cumhuriyet Mekteplerine Kıraat* (I-IV, 1929), *Yeni Talebe Mektupları* (1930), *Büyük Mektep Nümuneleri* (1932), *Türk Grameri* (1941), *Dil Bilgisi* (1942), *Türkçe İzahlı Fransız Grameri* (1948) gibi ders kitapları da kaleme almıştır.

Romandaki Romancı
Server Bedi Romanlarında Server Bedi

Serdar Soydan

Peyami Safa'nın Server Bedi imzalı romanları hakkında yazılanlar üç aşağı beş yukarı aynıdır. Bu eserler geçim zorluğu ve edebî değer üzerinden toplu olarak ele alınır.[1] Peyami Safa'nın ve ondan yola çıkarak dönemin yazarlarının bir ömür cebelleştiği ekonomik güçlüklerden dem vurulur bu yazıların her birinde. Bu yüzden savrulan; farklı, istenmeyen yollara sapan kariyerlerden bahsedilir. Peyami Safa da "para" için yazmıştır bu romanları, yazmak zorunda kalmıştır denilir. Zaten bunlar, edebî değer olarak da Peyami Safa'nın kendi imzasını attığı eserlerden farklı, daha aşağı bir yerdedir.

Bu saptamalar, gerçeklik payları olsa da büyük oranda birer ezberdir ve tekrarlanagelmiştir. Dahası, Server Bedi takma adıyla yazılan romanların herhangi birine dair bir şey de söylemiyorlardır aslında. Yani romanların herhangi birini yahut birkaçını ele almıyor, incelemiyor, eleştirmiyorlardır. O dönemde yazarlara ve yazıya verilen değerin eleştirisidir olsa olsa; edebiyatın, yazmanın ne kadar değersiz görüldüğüne, az kazandırdığına dair saptamalardır her biri.

Server Bedi imzası taşıyan romanlar hakkında bugüne değin en kapsamlı çalışmayı yapan Zülfikar Uğur Yıkan da *Peyami Safa'nın Server Bedi İmzalı Romanları* başlıklı yüksek lisans tezinin sonuç bölümünde bu duruma değinir ve "Sebebi ne olursa olsun, Server Bedi üzerinde çalışılmamış olması Peyami Safa'nın bir yanının eksik kalması kaçınılmaz sonucunu doğurmuştur," der.

Server Bedi Külliyatı'nın ortaya çıkması, kolay erişilebilir olmasıyla umarım bu algı ve ezber bozulabilir. Bu romanlar Peyami Safa'yı her yönden, her açıdan tanımamızı ve geri-

[1] Tabii bu durumda yazarın da etkisi büyük. Peyami Safa da pek çok röportajında bu eserleri sadece para için yazdığını ve bunların "romanda hürmet ettiği fikirlere" uymadığını belirtmiştir.

de bıraktıklarını anlamlandırmamızı sağlar. Örneğin feminist bir bakışla pek çok Server Bedi romanının olmazsa olması denilebilecek, gizemli, çelişkili ve buhranlı kadın karakterler bir araya getirilip ele alınabilir. *Sözde Kızlar* ve *Fatih-Harbiye* üzerinden okunan Doğu-Batı ikiliği söz konusu olduğunda *Zıpçıktılar* ya da *Cumbadan Rumbaya* da artık göz önünde bulundurulabilir. Okuduğum kadarıyla söylüyorum, Server Bedi romanlarının her biri sosyolojik, psikolojik ve edebî açıdan birer cevherdir. Titiz araştırmacılar, farklı edebî eleştiri teorileri ve özgün bakış açılarıyla bu külliyatı daha da anlamlı kılacaklardır.

*

Peyami Safa'nın Server Bedi imzalı bazı romanları anlatıbilimsel açıdan da oyuncaklı metinlerdir. Ben şimdi, Peyami Safa'nın Server Bedi adıyla kendisini bir karakter olarak romanlarına sokmasına değinmek, birkaç örnek vermek istiyorum. Yani Server Bedi romanlarında yer alan Server Bedilerden bahsedeceğim.

Tanzimat romanında sıkça karşımıza çıkan yazarın kendisini belli etmesi ve doğrudan okuyucuya hitap etmesinden farklı bir oyun, söz konusu olan. Yazarın yükselen sesi değil bu. Yazarın takma adını, dilerseniz "ikinci ben"i diyelim buna, kurmaca düzlemde yeniden var etmesi… Yani romancı bir roman kişisi.[2]

En önemli örnek Cingöz Recai serisi olsa gerek. Zira Server Bedi, Cingöz Recai'nin en yakın arkadaşıdır. Bu, okuyucu tarafından bilinir. Server Bedi ve Cingöz Recai romanlarda bir araya gelmekte, sohbet etmektedir. Cingöz Recai, maceralarını Server Bedi'ye anlatmakta, o da içinden seçtiklerini

[2] Akla hemen Ahmet Mithat Efendi'nin *Müşahedat* romanını getiriyor bu. Sanırım bu anlatı oyununun ilk örneğidir *Müşahedat*. Bir romanın yazılış sürecini anlatan metinde Ahmet Mithat da öykü kişilerinden biridir. Roman içindeki romancıdır.

kitap hâline getirmektedir. Selim İleri son kitabı *Bir Gölge Gibi Silineceksin*'de değinir buna:

"*Cingöz'ün Akıbeti*'nde birdenbire Server Bedi bir hikâye kişisi olarak karşımıza çıkıyor. Yazan Server Bedi'den handiyse büsbütün bağımsız, hikâye kişisi Server Bedi. Şöyle anlatılabilir: Bir yanda Cingöz Recaileri 'yazan' Server Bedi, bir yanda da 'gerçek' yaşamdaki Cingöz Recai'nin arkadaşı Server Bedi. *Cingöz'ün Akıbeti* git git cebir denklemine dönüşüyor ve bu denklem uğraştırıyor, derken neredeyse sonuçsuz kalıyor."

Cingöz Recai, Server Bedi'yle bir araya gelmese bile onu anmayı ihmal etmez.

"Server Bedi dostumuzun kulağı çınlasın. Bu maceralarımızın romanını yazdığı zaman herkes onun işi adamakıllı masala döktüğüne hükmedecek." (*Cingöz Merih'te*)

Sinema Delisi Kız romanının sonunda Sabiha, kendisini ünlü aktör Andre Roan olduğuna inandırmaya ve tuzağına düşürmeye çalışan Sadık'ı oyuna getirir. Sadık'ın Cihangir'deki dairesinde otururlarken kapı çalar ve gazeteci olduklarını iddia eden birkaç kişi bir anda içeri girip Sadık'ın fotoğraflarını çekmeye başlar. Sadık şaşırmıştır, yalanı ortaya çıkar. Sabiha da ona oynadıkları oyunu anlatıp gazeteciyiz diyenlerin nişanlısı Pertev'in arkadaşları olduğunu söyledikten sonra odadaki diğer bir adamı gösterir ve "Şu bay da meşhur romancımız Server Bedi'dir. İsimleri değiştirerek, benim ağzımdan bütün bu hikâyeyi bir küçük roman yapacak ve yazacak," der. Server Bedi diğerleriyle çıkarken hâlen yaşadıklarının şaşkınlığını üzerinden atamayan Sadık'a döner ve Fransızca olarak "Gene görüşelim Mösyö Andre Roan," demeyi ihmal etmez.

Şeytana Uyanlar romanının sonunda da birdenbire beliriverir Server Bedi. Şeytan, kendisi hakkında bir roman yazmakta ve onu sıkboğaz ederek hayatına dair notlar almakta olan Server Bedi'yle sohbet etmektedir, verdiği davette.

"Artık öğrenmek istediğiniz bir şey kaldı mı?"

"Teşekkür ederim, artık mevzuumu biliyorum ve kahramanlarımı tanıyorum. *Şeytana Uyanlar* diye bir roman yazacağım. Fakat bu gece burada ne olacağını da söyleyiniz de ben şimdi savuşayım üstat."

"Buna imkân yok dostum. Romanınızın son sahnelerinde bizzat hazır bulunmalı ve buradaki heyecanı yaşamalısınız. Realist romanlarda müşahedenin ne elzem bir esas olduğunu bilirsiniz: Muhayyeleye dizgin vurur, şeniyetlerin tahrif edilmesine meydan bırakmaz."

"Üstat, mükemmel bir romancı gibi konuşuyorsunuz."

"Doğrusunu isterseniz romanı ve romancıları çok severim. Bunlar bana en yakın insanlardır. Diyebilirim ki, benden sonra, yalan uydurmayı en çok bilen onlardır."

"Teveccühünüz."

"Hakikati söylüyorum. Yoksa ben kalkıp da esrarımı size anlatmazdım. Zorum ne? Fakat sizlere karşı çok zaafım var."

Daha sonra salonun bir ucundaki sahnede bir hortlak belirir ve herkes o anda donakalır. Hortlak şeytana uyanların oradan sağ çıkmayacaklarını, ancak yüreği temiz olanların davetten ayrılabileceklerini söyler.

"Hortlak sözlerinin bu noktasına gelince salonda bazı insanlar kımıldamaya ve rahat nefesini almaya başladılar, sonra ayağa kalkarak hızla merdivenlerden inip uzaklaştılar. Server Bedi de onların arasında idi."

Yani Server Bedi bu romanda kendisini bir karakter olarak var etmekle kalmaz, temiz kalpli bir insan olduğunu da okuyucularına dolaylı yoldan söylemiş olur.

*

Ah Minel Aşk[3] da *Müşahedat* gibi bir üst kurmacadır. Yani bir romanın yazılışı sürecini anlatıyordur roman. Okuyucu

[3] Bu roman Zülfikar Uğur Yıkan'ın tezinde yer almıyordu. Ben, bu romanı beş altı sene önce İzmir Milli Kütüphane'de *Son Posta* gazetesini tararken bulmuş, yerini, yılını notlamıştım. Ötüken Neşriyat bu bü-

olarak bizler, bir roman okurken bir romanın, hem de o romanın nasıl yazıldığına şahit oluruz.

Ah Minel Aşk'ta romanın anlatıcısı Halim, karşısında oturan bir arkadaşına başından geçen bir macerayı anlatmaya başlar. Arkadaşının bir romancı olduğunu anlarız. Hatta daha önce Halim'e, "O kadar orijinal bir hasis adam tipisin ki, senin için roman yazacağım," bile demiştir bu romancı. İşte şimdi Halim de bu yüzden ona gelmiştir. "Vallahi başımdan geçenler hoşuna gidecek, belki de bir roman yazacaksın azizim," der.

Daha sonra romanın ilk on bölümünde Narin'le tanışmalarını, bu genç kadına âşık oluşunu, ilişkilerini ve ayrılışlarını anlatır. Anlatırken aralarda durup romancı arkadaşını uyarmayı ihmal etmez. "Bunları kaydet ha... Roman yazacaksan teferruat deyip geçme." Anlatırken birden durup fikir sorma, onaylanma gereği duyar. "Nasıl? Bir roman olur değil mi? Yahut büyücek bir hikâye? Ha?"

Halim anlatırken karşısındaki yazarın Server Bedi olduğu bilgisi şifreli olarak verilir.

"Şair yahut romancı değilim ki anlatayım. Anlatmaya kalkarsam büsbütün soğuk bir şey olacak. İstersen yazacağın romanın oralarına sen bir şeyler uyduruver, istediğin kadar süsle. Aman, Narin'i de bir güzelce tasvir et de okurken gözümün önüne gelsin. (…) Neydi o? Hani sana birisi hayatını anlatmıştı da *Karım ve Metresim* diye bir roman yazmıştın. Onun gibi bir şey olsun."

Karım ve Metresim, Peyami Safa'nın Server Bedi imzalı romanlarından biridir. Böylece Romandaki romancının Server Bedi olduğunu anlarız.

---

yük ve hayırlı işe girişince İzmir'de yaşayan arkadaşım Erdem Gürsu'dan rica ettim, tefrikaları çekip bana yolladı. Bu vesileyle kendisine teşekkür ederim.

Halim, Narin'le yaşadıklarını anlatır. Tanışır, sevişir, ayrılırlar. Hikâyenin şimdiki zamanına gelmişlerdir. Halim bundan sonra olacakları bilmemektedir.

"Akıbetimi Allah bilir. Beni teselliye kalkma. Ha... Şunu da söyleyeyim ki bu romanın sonunu getirmek senin elindedir. İster çalış, çabala. Narin'i git gör, onu kandır, aramızı bul, ister beni mukadderata olduğum gibi terk et! Ölür müyüm, kalır mıyım, sefil mi olurum, ne olurum? Sen beni gözden kaçırmaz ve akıbetimi de romanına yazarsın."

Romanın ilk on bölümü bu şekilde biter.

On birinci bölümde bizi bir sürpriz karşılar. Anlatıcı sesi değişmiştir. Artık Halim'in ağzından dinlemeyiz öyküyü. Romancının, yani Server Bedi'nin ta kendisidir anlatıcı.

"Artık romanımın bundan sonrasını Halim'in ağzından yazmayacağım. Çünkü o güne kadar dostumu yalnız dinlemekten ve sözlerini not etmekten ibaret olan vazifem o günden sonra faal bir şekle girdi."

"Romanım…" der Server Bedi: "Romanımın bundan sonrası…" Demek bundan öncesi de onun romanıdır. Ki bu durumu, yani romanının kurgusunu da ertesi gün buluşacağı Narin'e açıklar. "Ben Halim'in ağzından, size olan alakasını bana hitap ederek anlatıyormuş gibi yazmak istiyorum." Yani romanın ilk on bölümü gibi… Romanın ilk on bölümü gibi yazmak istiyordur Server Bedi. Tam da yazdığı gibi... Fakat olan biteni bir kez de Narin'den duymak istemiş, o yüzden onunla randevulaşmıştır.

"Ben bir kere de sizi dinlemek için geldim. Fakat sizden duyduklarımı ağzınızdan yazmayacağım. Yalnız Halim'in sözlerindeki mübalağaları, yanlışlıkları biraz eğeleyeceğim, törpüleyeceğim."

Kafa karıştırıcıdır tüm bunlar. Belki de eşi benzeri olmayan bir kafa karıştırıcılık.

Narin'in romanını yazmak isteyen Server Bedi, buluştuklarında onun da kendisine romanını yazdırmak istediğini

öğrenir. Büyük bir tesadüftür bu. Böylece Halim'le geçirdiği süreci anlatır baştan sona. Ardından da Narin'in hayatını neden başkasına değil de kendisine yazdırmak istediğini sorar merakla.

"Benden başka muharrir yok muydu? Fakat size bu suali sorarken, beni diğerlerine tercih edişinizin sebeplerini öğrenerek bir gurur ve sevinç duymak istemiyorum; sadece hakikati öğrenmek merakındayım."

"Söyleyeyim. Ben sizin beş altı kitabınızı okudum. Bunların iki tanesinde mevzuu size bir erkek, bir de kadın kariniz vermişti. Belki hepsi sizin hayalinizin mahsulüdür de bizi aldatıyorsunuz. Olabilir. Fakat ben bunları doğru farz ettim ve düşündüm. 'Bu muharrir, insanları dinleyerek, hakiki hayatı yazmak istiyor. Belki beni de dinlemek zahmetine katlanır.'"

"İyi tahmin etmişsiniz. Ben yalnız muayyen bir roman yazmak için değil, insan kalplerini daha iyi tanımak için herkesi dikkatle dinlemekten hoşlanırım. Bu, bende küçükten beri yerleşmiş bir itiyattır."

"Belki de hepsi sizin hayalinizin mahsulüdür de bizi aldatıyorsunuz," diyerek okuyucuların aklını biraz daha karıştırır Narin. Gerçeklik bir kez daha ayaklarımızın altından çekilir.

Server Bedi bu sefer de neden kendi romanını kendisinin yazmadığını sorar Narin'e.

"Roman yazmayı hiç düşünmedim. Beceremeyeceğimi zannediyorum. Neden, bilir misiniz? Kadınlardan iyi bir romancı çıktığını göremedim. Avrupa'da pek azdır, burada hiç yok gibi. Ne dersiniz?"

"Burada sizi tasdik ederek meslektaşlarımın aleyhinde bulunmak istemem. Olabilir ki haklısınız."

Cinsiyetçi bir yargı. Romanın 1932'de tefrika edildiği düşünüldüğünde Suat Derviş, Nezihe Muhittin, Halide Edip, Fatma Aliye başta olmak üzere pek çok kadın yazarı, üretimlerini hiçe sayan, aşağı gören bir tavırdır bu.

Ve romanın sonuna gelinir. Yani Server Bedi'nin yazacağı romanın. Hayır, okuduğumuz romanın canım, *Ah Minel Aşk*'ın.

Sahi nasıl bitecektir bu roman? Böyle bir roman nasıl bitebilir?

Server Bedi de onu sorar Narin'e.

"Bu roman nasıl bitecek?"

"Roman buraya kadar. Halim ve ben birbirimizden ayrıldık. Her roman iyi bitmez ya."

"Hayır. Fakat sizin bilmediğiniz bir nokta var. Roman devam ediyor. Halim berbat bir hâlde."

Narin omuzlarını silkti. "İyi ya işte. Romanınızın son cümlesini de buldunuz. 'Halim berbat bir hâlde,' der, kesersiniz."

Server Bedi ısrar eder.

"Halet-i ruhiyesinin geçirdiği bütün tahavvüllere dikkat ederek sesimi alçalttım, yükselttim, yumuşattım, sertleştirdim, söyledim, söyledim, söyledim. Büyük bir ciddiyetle beni dinledi. 'Size yarın cevap vereceğim,' dedi. 'Yarın,' dedim. 'Halim'i ya ihya ya idam edeceksiniz.'"

Ertesi gün Narin'in ne cevap verdiğini, romanın nasıl bittiğini size söylemeyeceğim. Romanın isminin neden *Ah Minel Aşk* olduğunu da. Zaten az sonra okumaya başlayacaksınız hepsini.

*

Ah Minel Aşk bile, tek başına, bütün oyunluluğu, bütün oyunculuğuyla dikkate değerdir. Ve son olarak, şu kadarını söyleyeyim, Peyami Safa'nın Server Bedi imzalı romanları içinde daha pek çokları, hatta okuduğum kadarıyla, diyebilirim ki hepsi çok farklı açılardan, kimi tematik, kimi yapısal olarak çekici, akılda kalıcı ve edebiyat tarihlerinde, incelemelerde adı anılası eserlerdir. Sonunda teker teker gün yüzüne çıktıkları için ne kadar sevinsek az.

"SON POSTA,, nın Millî Tefrikası : 1

AH, MİNEL AŞK!

MUHARRİRİ : *SERVER BEDİ*

— Azizim, lâmı cimi yok, seni biraz tıraş edeceğim, şuraya beraber girip oturalım, tıraş devam ettiği müddetçe istediğin kadar yiyip içebilirsin. Yüzüne bakmıyorum amma şaşırdığına eminim. Ben değiştim azizim, hiç o eski Halim değilim. Gel, sen de anlarsın, şaşıp kalacaksın. Hemen de bu söyliyeceklerimi dağarcığına koy. Günün birinde parlak bir roman olur. Halimden anlamıyor musunuz? İğne ipliğe döndüm. Seni görür görmez ne düşünüyordum, biliyor musun? Kolay kolay tahmin edemezsin: Mangal kömürünün teneffüs üzerindeki fennî tesirlerini hayalimden geçiriyordum. İnsan bu kadar ince eleyip sık dokusa intihar edemez diyeceksin. Vallahi senin ruhiyatların bu işe ne den, bilmem; fakat ben pek kötü haldeyim, dostum.

Yahu, azizim, ben, Halim, ta mekteptenberi son derece maddiyetperest Halim, ne hale geldim biliyor musun ? Adeta dindar oldum be ?.. Nerede ise namaz kılacağım... Her gece yatarken Allaha dualar ediyorum. Büsbütün başka bir herif oldum vesselâm. Gel şu köşeye oturalım. Ha şöyle... Ne içersin ? Tereddüt etme sakın, bende hasisliğin zerresi kalmadı, istediğini emredebilirsin ; hani bilirsinya, eskiden on para eksik verdi diye garsonlarla gırtlak gırtlağa gelirdim; sen de bana derdin ki : " Halim, okadar orijinal bir hasis adam tipisin ki, senin için roman yazacağım; yoksa bu hallerine tahammül etmek kabil değildir. „ Fakat işin kötülüğüne bak ki ben şimdi cömert bir adam oldum, senin belki de bu romancı alâkanı kaybettim. Off... Bırakalım bunları... Fena canım sıkılıyor, azizim, fena... Ölüyorum, patlıyorum, demin.. Haydi şerefine.. Yaşşal.. İyi ki sana rastgeldim, biraz kafa tütülüyorum amma kusura bakma.. Vallahi başımdan geçenler hoşuna gidecek, belki de bir roman yazacaksın azizim - of bu azizim kelimesi de nereden dilime takıldı, dünden beri hep bunu kullanıyorum - dostum, bir kere şunu haber vereyim ki, ben âşıkım. Geberiyorum. Anladım mı iki gözüm, cançekişesiye, ölesiye, geberesiye, zırdeli olasıya âşıkım. Bilmiyorsan bil, biliyorsan iki defa bil ki bu benim ilk aşkımdır.

Ben eskiden maddî bir adamdım. Paradan başka bana herşey vızgeliyordu: Aşk maşk.. Bunlar bana çoluk cocuk işi, şairane mairane şeyler gibi gelirdi. " Züppelik ! „ der, çıkardım. Yahut ta yufka yüreklilik.. Var mı parra.. Bunları kaydet ha... Roman yazacaksan teferruat deyip geçme. Mangal kömürü meselesini de yaz. Böyle deli dolu söyleniyorum amma yaşamıya tahammülüm kalmadı. Binde bir küçücük bir ümidim var. O olmazsa bu dünyadan fertiği kıracağım. Ciddî söylüyorum. İnan bana. Yani, şimdi ben binde dokuz yüz doksan dokuz ölüme mahkûm bir adamım. Çok fena haldeyim, fena seviyorum azizim, hem ne ahmakça ne ümitsiz, ne gülünç aşk.. Anlatayım da bak çıldırırsın, güzel ağzın açık kalır. Dinle.

Sen benim evlendiğimi biliyor mısın? Bilmiyorsun ha?.. Aman efendim, senin hiçbir şeyden haberin yok. Dostum! Senin karşında, bugün, bambaşka bir arkadaşın var. Hayatım allak bullak oldu. Haydi şu kadehini bitir de sonra dinle.

Bugün, tam, iki sene, üç ay ve yirmi ikinci gün. Bak hesabını nasıl biliyorum, görüyorsun ya... Bostancıda bir ahbabımın evine gece yatısı misafirliğine gittim ve ertesi gün, öğleden sonra, İstanbula dönmek için trene bindim.

Vağonda, tek başına bir kadın oturuyor. Ben yalnızlıktan çok ürkerim. Kalabalığa, faaliyete, harekte, hayata alışığım. Maddî adamdım, diyorum ya... Sessizlik, yalnızlık, boşluk beni boğar. Kendimi büyük bir denizin ortasında ve bir tahta parçası üstünde hissederim. Vagonun bu tenhalığı da beni ürküttü. Herhangi bir gizli maksatla değil, yalnız kalmamak için gidip bu kadının karşısına oturdum ve hemen cebimden gazetemi çıkararak okumıya başladım.

(Arkası var)